

Єгупов Ю.А.
к.е.н., доцент
ОДЕУ, Україна

Yuriy YEGUPOV
PhD Economics, Chair «Economic of enterprise»
Odessa State Economic University, Ukraine

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСЯГНЕННЯ
ЦІЛЬОВИХ ПОКАЗНИКІВ В
ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ
ВИРОБНИЧОЇ ПРОГРАМИ
ПІДПРИЄМСТВА

THE ENSURING OF
ACHIEVEMENT OF THE
TARGET'S INDICATORS IN
THE FORMING PROCESS OF
THE ENTERPRISE'S
PRODUCTION PROGRAM

Обґрунтована доцільність використання механізму коректування витрат як інструменту досягнення цільових показників в процесі формування виробничої програми підприємства. Запропонований алгоритм розрахунку зниження величини постійних і змінних витрат, що забезпечує отримання цільового прибутку і необхідний рівень надійності операційної діяльності підприємства.

The reasonability of usage of the mechanism of costs' adjustment, as an instrument in achievement of the target's indicators in the forming process of the enterprise's production plan is grounded. The algorithm of calculating of the fixed and direct costs quantity's reduction is suggested, providing the target profit's earning and the necessary level of reliability of the enterprise's operating activities.

Найважливішим етапом формування виробничої програми промислового підприємства (ВПП) є аналіз досягнення цільових показників, склад яких визначається характером задач, що вирішуються в плановому періоді. До найбільш пріоритетних цільових установок в контексті виробничого планування слід віднести:

- забезпечення цільового прибутку і, в першу чергу, цільового чистого прибутку від операційної діяльності підприємства;
- досягнення необхідного рівня надійності операційної діяльності підприємства.

Обсяг виробництва, що забезпечує досягнення цільового чистого операційного прибутку (ЦЧОП) в натуральному ($V_{п}$) і вартісному виразі (РПп), можна розрахувати за формулами (1) і (2) відповідно:

$$V_n = \frac{ПВ + ЦЧОП / (1 - C_{пп})}{Ц - В_{зм}} \quad (1)$$

$$РПп = \frac{ПВ + ЦЧОП / (1 - C_{пп})}{П_{мп}} \quad (2)$$

де ПВ – річна сума постійних витрат підприємства; Ц – планова ціна одиниці продукції; В_{зм} – величина змінних витрат з розрахунку на одиницю продукції; П_{мп} – питома вага маржинального прибутку в ціні одиниці продукції (або питома вага маржинального прибутку в сумі чистого операційного доходу підприємства – при багатомономенклатурному виробництві); С_{пп} – ставка податку на прибуток, яка виражена десятковим дробом.

У тому випадку, коли обсяг виробництва продукції, що планується (V'), нижче обсягу виробництва, що забезпечує досягнення цільового валового операційного прибутку (V_п), виникає необхідність в коректуванні витрат підприємства. Починати слід, в першу чергу, з пошуку резервів скорочення постійних витрат, основна частина яких відноситься до накладних витрат.

Необхідне скорочення постійних витрат ($\Delta ВП$), що забезпечує отримання цільового валового операційного прибутку, можна визначити за формулою:

$$\Delta ВП = [V' \times (Ц - В_{зм}) - ЦВОП] - ВП \quad (3)$$

За відсутності можливостей скорочення постійних витрат на необхідну величину ($\Delta ВП$) слід понизити питомі змінні витрати (на одиницю продукції) на величину, що визначається за формулою:

$$\Delta В_{зм} = Ц - \frac{ВП' + ЦВОП}{V'} - В_{зм} \quad (4)$$

де ВП' – скоректована сума постійних витрат з урахуванням реалізації виявлених резервів.

Для аналізу надійності операційної діяльності підприємства розраховують ряд показників, включаючи: коефіцієнт надійності

операційної діяльності (K_n) і запас (резерв) міцності (надійності) операційної діяльності підприємства.

Коефіцієнт надійності операційної діяльності (K_n) розраховується, як відношення обсягу виробництва продукції, що планується, в натуральному (V') або вартісному (PP') виразі до обсягу беззбитковості в натуральному (V_b) або вартісному (PP_b) виразі:

$$K_n = \frac{V'}{V_b} \quad (5)$$

$$K_n = \frac{PP'}{PP_b} \quad (6)$$

Для оцінки надійності операційної діяльності виробничих систем на основі розрахованого коефіцієнта розроблені шкали ризику і надійності бізнесу, в яких представлені значення K_n і відповідні їм характеристики надійності бізнесу і рівня ризику.

У тому випадку, коли обсяг виробництва продукції (V'), що планується, нижчий за об'єм виробництва, що забезпечує необхідний рівень надійності операційної діяльності підприємства (V_n), також виникає необхідність в коректуванні постійних і змінних витрат підприємства.

Необхідне скорочення постійних витрат, що забезпечує необхідний рівень надійності операційної діяльності підприємства:

$$\Delta BП = \frac{V' \times (Ц - B_{зм})}{K'_n} - BП \quad (7)$$

де K'_n – значення коефіцієнта надійності, відповідне необхідному рівню надійності операційної діяльності підприємства

Розрахунок необхідного скорочення питомої величини змінних витрат можна здійснити за формулою:

$$\Delta B_{зм} = \frac{K'_n \times BП'}{V'} \times B_{зм} \quad (8)$$